

สถานการณ์การผลิตกล้วยไม้

สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร^๑

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการส่งออกไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก กล้วยไม้จัดเป็นไม้ดอกไม้ประดับชนิดหนึ่งที่มีความนิยมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นแหล่งกำเนิดกล้วยไม้มากถึง ๑๕๕ สกุล มีพื้นที่ปลูกกล้วยไม้รวมมากถึง ๒๑,๖๓๑ ไร่

ปี ๒๕๖๒ มีมูลค่าส่งออกมากเกือบ ๓,๐๐๐ ล้านบาท กล้วยไม้ตัดดอกมีมูลค่าการส่งออกมากที่สุด ๒,๑๖๕ ล้านบาท ตลาดที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เวียดนาม และจีน มีมูลค่าคิดเป็น ๗๘.๒๗ เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด

การปลูกกล้วยไม้ในปี ๒๕๖๑ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๒๑,๖๓๑ ไร่ และมีผลผลิต ๔๘,๑๓๗ ตัน โดยภาคกลางมีการปลูกกล้วยไม้มากที่สุด ๒๑,๒๔๓ ไร่ ผลผลิต ๔๗,๑๘๙ ตัน ส่วนจังหวัดที่มีเนื้อที่ปลูกมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ นครปฐม สมุทรสาคร ราชบุรี กรุงเทพฯ และกาญจนบุรี (ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิต/ไร่ ของกล้วยไม้ ในปี ๒๕๖๑

รวมทั้งประเทศ/ ภาค/จังหวัด	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.)
ทั้งประเทศ	๒๑,๖๓๑	๔๘,๑๓๗	๓๘,๑๑๑
ภาคกลาง	๒๑,๒๔๓	๔๗,๑๘๙	๒,๒๒๑
ภาคอีสาน	๓๗๓	๙๓๕	๒,๕๐๗
ภาคเหนือ	๑๕	๒๓	๑,๕๓๓
นครปฐม	๘,๓๗๐	๑๙,๑๐๙	๒,๒๘๓
สมุทรสาคร	๕,๒๕๐	๑๒,๖๓๒	๒,๔๐๖
ราชบุรี	๒,๒๔๔	๔,๐๘๔	๑,๘๒๐
กรุงเทพฯ	๒,๑๒๑	๔,๙๒๙	๒,๓๒๔
กาญจนบุรี	๑,๒๕๕	๒,๔๙๔	๑,๙๘๗
นนทบุรี	๙๘๒	๒,๑๗๗	๒,๒๑๗
อยุธยา	๔๖๐	๗๗๐	๑,๖๗๔
นครราชสีมา	๓๑๐	๘๒๘	๒,๖๗๑
สุพรรณบุรี	๒๐๕	๒๘๖	๑,๓๙๕
ชลบุรี	๑๒๖	๒๖๔	๒,๐๙๕
ปทุมธานี	๑๒๔	๒๔๕	๒,๐๔๘
อื่นๆ รวม ๙ จังหวัด	๑๘๔	๓๒๐	๑,๕๕๑

ที่มา: ดัดแปลงข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี ๒๕๖๑

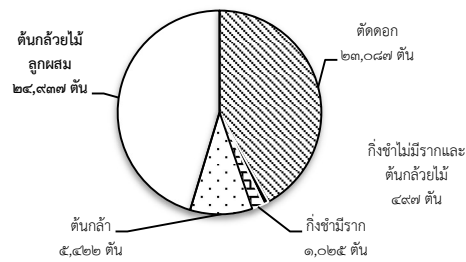
สถานการณ์ส่งออกและนำเข้ากล้วยไม้

การส่งออกและนำเข้ากล้วยไม้มีอยู่ทั้งหมด ๖ รูปแบบ ได้แก่ กล้วยไม้ตัดดอก กิ่งชำและกิ่งตอนที่ไม่มียาก กิ่งชำและกิ่งตอนที่มีราก ต้นกล้วยไม้ ต้นกล้วยไม้ และต้นกล้วยไม้ ลูกผสมสกุลซิมบิเดียม หวาย และฟาแลนนอพซิส

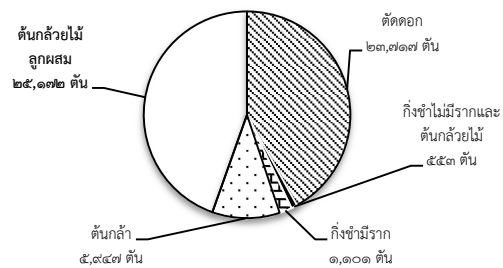
สถานการณ์ส่งออก

ปริมาณการส่งออก

ในปี ๒๕๖๒ ต้นกล้วยไม้ลูกผสมเป็นรูปแบบของกล้วยไม้ที่มีปริมาณการส่งออกสูงที่สุด ๒๔,๙๓๗ ตัน รองลงมา คือ กล้วยไม้ตัดดอก ต้นกล้วยไม้ กิ่งชำที่มีราก กิ่งชำที่ไม่มีรากและต้นกล้วยไม้ ปริมาณการส่งออก ๒๓,๐๘๗ ตัน, ๕,๔๒๒ ตัน, ๑,๐๒๕ ตัน และ ๔๙๗ ตัน ตามลำดับ (ภาพที่ ๑) แต่เมื่อเทียบปริมาณการส่งออกกับปี ๒๕๖๑ (ภาพที่ ๒) พบว่าทุกรูปแบบของกล้วยไม้มีปริมาณลดลงเฉลี่ยไม่เกิน ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีปริมาณการส่งออกของกล้วยไม้ลูกผสมอยู่ที่ ๒๕,๑๗๒ ตัน รองลงมา คือ กล้วยไม้ตัดดอก ต้นกล้วยไม้ กิ่งชำที่มีราก กิ่งชำที่ไม่มีรากและต้นกล้วยไม้ มีปริมาณการส่งออก ๒๓,๗๑๗ ตัน, ๕,๙๔๗ ตัน, ๑,๑๐๑ ตัน และ ๕๕๓ ตัน ตามลำดับ

ภาพที่ ๑ ปริมาณการส่งออกกล้วยไม้ในปี ๒๕๖๒

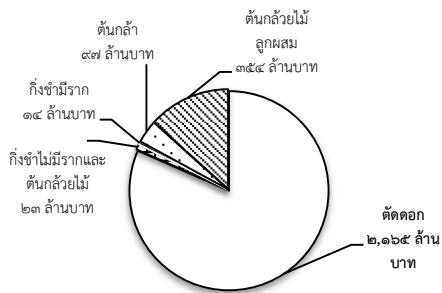

ภาพที่ ๒ ปริมาณการส่งออกกล้วยไม้ในปี ๒๕๖๑

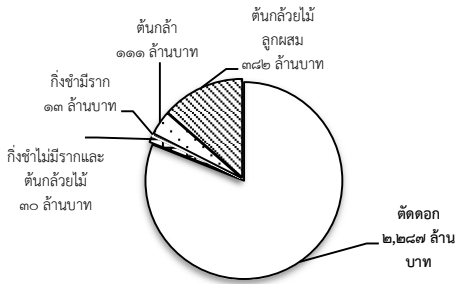
^๑ เผยแพร่ เมษายน ๒๕๖๓

มูลค่าการส่งออก

ในปี ๒๕๖๒ กล้วยไม้ตัดดอกมีมูลค่าการส่งออกสูงที่สุด ๒,๑๖๕ ล้านบาท รองลงมา คือ ต้นกล้วยไม้ลูกผสม ต้นกล้า กิ่งชำที่ไม่มีรากและต้นกล้วยไม้ และกิ่งชำมีราก มูลค่า ๓๕๔, ๘๗, ๒๓, และ ๑๔ ล้านบาท ตามลำดับ (ภาพที่ ๓) เช่นเดียวกับในปี ๒๕๖๑ ที่กล้วยไม้ตัดดอกยังคงมีมูลค่าการส่งออกสูงที่สุด ๒,๒๘๗ ล้านบาท รองลงมา คือ ต้นกล้วยไม้ลูกผสม ต้นกล้า กิ่งชำที่ไม่มีรากและต้นกล้วยไม้ และกิ่งชำมีราก มูลค่า ๓๘๒, ๑๑๑, ๓๐, และ ๑๓ ล้านบาท ตามลำดับ (ภาพที่ ๔) ซึ่งมูลค่าและปริมาณการส่งออกของกล้วยไม้ตัดดอกและต้นกล้วยไม้ลูกผสมไม่สอดคล้องกัน

ภาพที่ ๓ มูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ในปี ๒๕๖๒

ภาพที่ ๔ มูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ในปี ๒๕๖๑

ประเทศคู่ค้ากล้วยไม้ตัดดอกที่สำคัญ ๕ อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เวียดนาม จีน และอิตาลี โดยมีมูลค่ารวมมากกว่า ๗๘.๒๗ เพอร์เซ็นต์ของมูลค่าทั้งหมด กล้วยไม้ที่มีการส่งออกสูงสุด คือ สกุหลหวาย (ภาพที่ ๕) มออคคาร่า อเรนด้า และแวนด้า ตามลำดับ

ภาพที่ ๕ กล้วยไม้ตัดดอกสกุหลหวาย

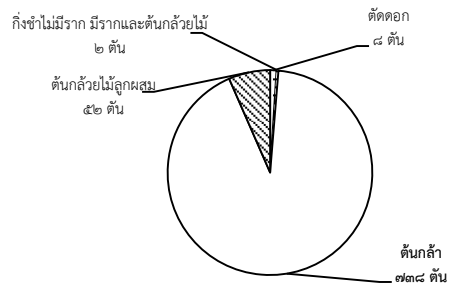
สถานการณ์นำเข้า

ปริมาณการนำเข้า

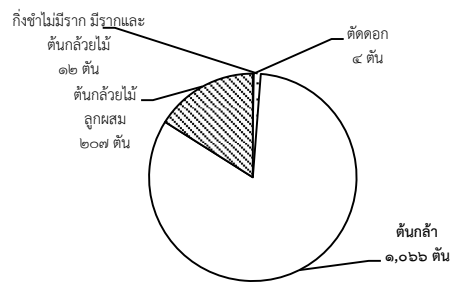
การนำเข้ากล้วยไม้แตกต่างจากการส่งออก โดยพบว่า ปริมาณการนำเข้าสูงที่สุดจะอยู่ในรูปของต้นกล้า ในปี ๒๕๖๒ การนำเข้ากล้วยไม้มีปริมาณสูงที่สุด คือ ต้นกล้า ๗๓๘ ตัน รองลงมา คือ ต้นกล้วยไม้ลูกผสม ตัดดอก และกิ่งชำที่ไม่มีราก มีรากรวมทั้งต้นกล้วยไม้ ปริมาณการนำเข้า ๕๒, ๘, และ ๒ ตัน (ภาพที่ ๖) ตามลำดับ

นำเข้าจากประเทศไต้หวัน จีน และเวียดนาม ตามลำดับ โดยในทุกรูปแบบของการนำเข้าเมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑ มีปริมาณการนำเข้าลดลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิ่งชำที่มีรากลำนำเข้าเพียง ๒๐ กิโลกรัม

ในปี ๒๕๖๑ ปริมาณการนำเข้ายังคงเป็นต้นกล้า ๑,๐๖๖ ตัน รองลงมา คือ ต้นกล้วยไม้ลูกผสม กิ่งชำที่ไม่มีราก มีรากรวมทั้งต้นกล้วยไม้ และตัดดอก ๒๐๗, ๑๒, และ ๔ ตัน ตามลำดับ (ภาพที่ ๗)

ภาพที่ ๖ ปริมาณการนำเข้ากล้วยไม้ในปี ๒๕๖๒

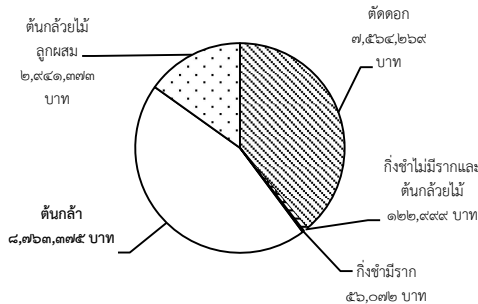

ภาพที่ ๗ ปริมาณการนำเข้ากล้วยไม้ในปี ๒๕๖๑

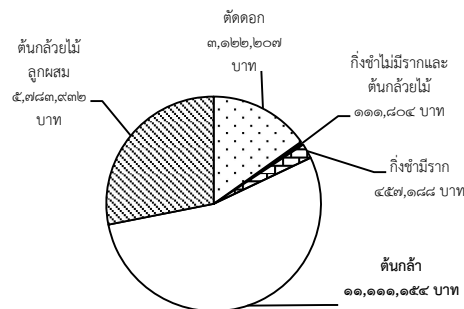
มูลค่าการนำเข้า

ในปี ๒๕๖๒ มูลค่าการนำเข้าสูงที่สุดยังคงเป็นต้นกล้าเช่นเดียวกับปริมาณการนำเข้า ๘,๗๖๓,๓๗๕ บาท แต่มีมูลค่าลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑ อย่างไรก็ตามก็ตีกล้วยไม้ตัดดอกมีมูลค่าสูงขึ้น อยู่ที่ ๗,๕๖๔,๒๖๙ บาท (ภาพที่ ๘)

ในปี ๒๕๖๑ มูลค่าการนำเข้าและปริมาณการนำเข้า เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ต้นกล้ามีมูลค่าสูงที่สุด ๑๑,๑๑๑,๑๕๔ บาท รองลงมา คือ ต้นกล้วยไม้ลูกผสม ๕,๗๘๓,๙๓๒ บาท และกล้วยไม้ตัดดอก ๓,๑๒๒,๒๐๗ บาท นำเข้าจากเนเธอร์แลนด์ ใต้หวัน และเวียดนาม ส่วนกิ่งชำมี ราก และกิ่งชำที่ไม่มีรากกับต้นกล้วยไม้ไม่มีมูลค่าการนำเข้า ๔๕๗,๑๘๘ และ ๑๑๑,๘๐๔ บาท ตามลำดับ (ภาพที่ ๘)

ภาพที่ ๘ มูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ในปี ๒๕๖๑

ภาพที่ ๙ มูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ในปี ๒๕๖๑

การจัดการผลิตกล้วยไม้ตัดดอกสกุลหวาย

กล้วยไม้สกุลหวายเป็นสกุลที่ใหญ่ที่สุด มีการแพร่กระจายอยู่ทั่วไปในทวีปเอเชีย เจริญเติบโตเร็ว ออกดอกได้เกือบทั้งปี และเป็นกล้วยไม้ตัดดอกเมืองร้อนที่มีมูลค่าการส่งออกสูงที่สุด มีวิธีการจัดการผลิต ดังนี้

แหล่งปลูก

บริเวณที่มีอากาศถ่ายเท น้ำที่มีคุณภาพดี อุณหภูมิ ประมาณ ๒๕-๓๕ องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนต่อปีที่เหมาะสมไม่เกิน ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร และความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๕๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์

การเลือกพันธุ์

เลือกพันธุ์ที่ตลาดต้องการ ปลูกเลี้ยงง่าย ออกดอกตลอดปี ไม่เป็นโรคหรือมีแมลงศัตรูพืช

พันธุ์ที่นิยมปลูกเป็นการค้าตามลักษณะสีดอก เช่น

๑. ดอกสีชมพูเข้มปนขาว ได้แก่ เอียสกุล, บอม ๑๗, โซเนีย ๑๗, ชมพู, และ แอนนา
๒. ดอกสีชมพูอ่อนปนขาว ได้แก่ มิสทิน, ซากุระ, ลายจินดา, และ เชียงใหม่พิงค์
๓. สกุลหวายสีอื่นๆ ได้แก่ บุรณะเจต, ฟาติมา, จินดาสวีท, และ สุรีพีช

โรงเรือนสำหรับการปลูกเลี้ยงกล้วยไม้

นิยมใช้เสาคอนกรีตเสริมเหล็ก หน้ากว้าง ๓ นิ้ว เสาสูงจากพื้นดิน ๓ เมตร ฝังลึกจากผิวดินประมาณ ๕๐ เซนติเมตร โดยเทพื้นหุ้มเป็นฐานรองรับ โยงยึดด้วยสายโทรศัพท์ หรือท่อเหล็กเคลือบสังกะสี หลังคามุงด้วยตาข่ายพรางแสง (ภาพที่ ๑๐)

การปลูกด้วยต้นเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ มีขั้นตอน ดังนี้

๑. นำขวดกล้วยไม้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ขนาด ความสูงของต้น ๖-๗ เซนติเมตร วางไว้ในโรงเรือนกันฝน พรางแสง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ประมาณ ๗-๑๐ วัน ก่อนนำต้นออกจากขวด
๒. นำต้นออกจากขวดแล้วล้างวันให้สะอาด แยกต้นใส่ตะกร้าผึ่งในโรงเรือนกันฝนพรางแสง ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ประมาณ ๗-๑๔ วัน
๓. ย้ายต้นกล้วยไม้ลงในกระถาง ๑ นิ้ว โดยใช้ใยมะพร้าวหรือกาบมะพร้าวเป็นวัสดุปลูก
๔. นำต้นที่เลี้ยงในโรงเรือนพรางแสงนาน ๔-๕ เดือน แล้วย้ายลงปลูกในกระบะมะพร้าวอัดขนาด ๒๔x๓๒ เซนติเมตร กระบะละ ๔ ต้น

ภาพที่ ๑๐ ลักษณะโรงเรือนสำหรับปลูกกล้วยไม้

การปลูกด้วยการแยกลำหลัก

เริ่มจากการตัดแยกควรมกรรไกรหรือมีดในน้ำยาฆ่าเชื้อโรคทุกครั้งและทาปูนแดงทับที่รอยตัด จากนั้นนำไปชำโดยวางนอนบนโต๊ะที่ปูด้วยซาแรน รดน้ำวันละครั้ง ประมาณ ๒ เดือน จะเกิดต้นอ่อนพร้อมราก ๓-๔ ราก และย้ายไปปลูกบนกาบมะพร้าวหรือบนกระบะกาบมะพร้าว

การใส่ปุ๋ย

ควรให้ปุ๋ยตามระยะการเจริญเติบโต (ตารางที่ ๒) อย่างทั่วถึงทั้งต้น ราก และใบ ยกเว้นดอก ควรให้ปุ๋ยในวันที่มีแสงแดดอ่อน หากเครื่องปลูกแห้งเกินไปควรให้น้ำก่อน ๒-๓ ชั่วโมง แล้วจึงให้ปุ๋ย ชนิดปุ๋ยที่ใช้ควรเป็นปุ๋ยเกล็ดที่ใช้พ่นทางใบ หรือปุ๋ยที่ให้ทางระบบน้ำ

ตารางที่ ๒ อัตราการใส่ปุ๋ยระยะเจริญเติบโตทางลำต้น ใบ ออกดอก และตัดดอกของกล้วยไม้

ระยะเจริญเติบโตทางลำต้นและใบ หรือระยะปลูกแปลง			
อัตราส่วน N:P:K ที่เหมาะสม	สูตรปุ๋ยที่แนะนำ	อัตราที่ใช้ (กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร)	วิธีใช้
๑:๑:๑ สลับกับ ๓:๑:๑ หรือ ๓:๒:๑	๒๐-๒๐-๒๐ หรือ ๒๑-๒๑-๒๑ ๒ ครั้ง สลับกับ ๓๐-๑๐-๑๐ หรือ ๓๐-๒๐-๑๐ ๑ ครั้ง	๒๕-๓๐	ให้ทุก ๗ วัน
ระยะออกดอก ถึง ตัดดอก			
๑:๒:๑ หรือ ๑:๔:๑ สลับกับ ๑:๑:๑	๑๕-๓๐-๑๕ หรือ ๑๓-๔๐-๑๓ สลับกับ ๒๐-๒๐-๒๐ หรือ ๒๑-๒๑-๒๑	๕๐-๑๐๐	ให้ทุก ๗ วัน

ระยะออกดอก ช่วงเปลี่ยนฤดูกาล ควรให้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๑-๒๗ อัตรา ๘๐๐-๑,๐๐๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐๐ ลิตร ๑-๒ ครั้ง เพื่อลดการร่วงของดอกตูม

การให้น้ำ

ให้น้ำวันละ ๑ ครั้ง ในเวลาเช้า งดให้น้ำเมื่อมีฝนตก ในฤดูแล้งอาจให้มากกว่า ๑ ครั้ง วิธีการให้น้ำ ได้แก่ ระบบสปริงเกอร์ที่มีหัวพ่นอยู่สูงจากยอดกล้วยไม้ประมาณ ๑ เมตร รดด้วยสายยาง และรดด้วยหัวบัวขนาด ๔๐๐ รู

การเก็บเกี่ยว

สกุลหวายตัดเมื่อมีดอกบาน ๓ ใน ๔ ของช่อ ควรตัดก้านช่อดอกเกือบชิดลำต้นให้ได้ก้านยาวมากที่สุด และตัดดอกในช่วงเวลาเช้า หลังการให้ปุ๋ยแล้ว ๒-๓ วัน

จากนั้นมัดรวมเป็นกำ กำละ ๒๐-๒๕ ช่อ ก่อนนำไปใส่ในภาชนะรวบรวมโดยวางเรียงไม่ให้กลีบดอกเบียดกันจนเสียหาย และไม่ถูกแสงแดด จากนั้นขนย้ายมายังโรงคัดบรรจุ

การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- คัดเลือกช่อดอกตามขนาดที่ผู้ส่งออกกำหนด กำละ ๑๐ ช่อ
- แช่ปลายก้านในน้ำสะอาดหรือน้ำยายืดอายุระหว่างรอขนส่ง
- ขณะขนส่งไปยังบริษัทผู้ส่งออกควรใช้รถห้องเย็น ปรับอุณหภูมิ ๑๒-๑๕ องศาเซลเซียส

การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

วัสดุบรรจุได้หลากหลายแบบ ได้แก่

- ถุงพลาสติกพีพี เจาะรู บรรจุถุงละ ๑๐ ช่อ
- ห่อช่อดอก ๑๐ ช่อด้วยกระดาษขาวบาง โดยใส่สารดูดซับเอทิลีนไว้ใกล้ช่อดอกแล้วใส่ถุงพลาสติกพีพี ไม่เจาะรูอีกชั้นหนึ่ง
- ห่อด้วยพลาสติกโอพีพี ห่อละ ๑๐ ช่อ
- นำช่อกล้วยไม้บรรจุในกล่องกระดาษ กล่องละ ๒๐ ๔๐ ๖๐ หรือ ๘๐ ช่อ แล้วบรรจุลงในกล่องใหญ่อีกชั้นหนึ่ง จากนั้นเก็บรักษาไว้ที่อุณหภูมิ ๑๒ องศาเซลเซียส ขณะรอการขนส่ง

งานวิจัยกล้วยไม้สกุลหวายของกรมวิชาการเกษตร

ด้านการปรับปรุงพันธุ์

รวบรวมกล้วยไม้สกุลหวายการค้าพันธุ์ต่างๆ ผสมและคัดเลือกได้กล้วยไม้หวายชุดบางกอกน้อย หวายตัดดอก และหวายกระถางชุดศรีสะเกษ นอกจากนี้ได้ศึกษาและถ่ายยีนยืดอายุการบานของดอก และรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวายที่มีคุณสมบัติทางสมุนไพรจากแหล่งต่างๆ มาปลูกทดสอบในสถานที่แตกต่างกันและขยายพันธุ์

ด้านการผลิตและการอารักขาพืช

พัฒนาเครื่องลดความชื้นกล้วยไม้แบบอุโมงค์ลมเพื่อการส่งออก (ภาพที่ ๑๑) โดยอุณหภูมิลมร้อนที่เหมาะสมในการลดความชื้นกล้วยไม้ คือ ๔๐ องศาเซลเซียส และควรใช้อีเทอร์โพไฟฟ้าขนาด ๓,๐๐๐ วัตต์เป็นแหล่งให้ความร้อน

ภาพที่ ๑๑ การลดความชื้นกล้วยไม้ด้วยเครื่องแบบอุโมงค์ลมและชุดตรวจสอบกล้วยไม้

การพ่น glyphosate, glufosinate, trifloxysulfuron และ trifloxysulfuron + ametryn สามารถกำจัดวัชพืชได้แก่ หญ้ากาบหอย หญ้าตีนนกเล็ก ขมหินใบน้อยและหญ้าดอกขาวเล็กได้ ส่วนการพ่นด้วยสาร flumioxazin, oxyfluorfen, oxadiazon, diuron และ ametryn สามารถลดจำนวนต้นตาดตะกั่วและขมหินใบน้อยได้ดี ทำให้ยังไม่มีต้นงอกใหม่ นอกจากนี้การใช้สารเคมีกำจัดตะไคร่น้ำที่ขึ้นบนวัสดุปลูก เช่น การพ่นสาร thiram ๘๐ เปอร์เซ็นต์ G, diuron ๘๐ เปอร์เซ็นต์ WP และ copper sulfate ๓๐ เปอร์เซ็นต์ WP พ่น ๓ ครั้ง สามารถกำจัด มอส และวัชพืชใบกว้างอย่างกระสังได้ดี ยาวนานถึง ๓๐ วันหลังพ่นสาร และไม่มีผลกระทบต่ออาการเจริญเติบโตของกล้วยไม้

การป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฝ้าย(cotton thrips) *Thrips palmi* (Karny) ในกล้วยไม้สกุลหวาย พบว่า สาร spinetoram ๑๒ เปอร์เซ็นต์ SC พ่น อัตรา ๑๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟดังกล่าวได้ ๘๐-๘๘ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งควบคุมเพลี้ยไฟได้นาน ๑๒-๑๔ วัน มีประสิทธิภาพสูงที่สุด

การควบคุมโรคใบปื้นเหลืองของกล้วยไม้ที่เกิดจากเชื้อรา *P. dendrobii* ให้พ่นสาร carboxin ๗๕ เปอร์เซ็นต์ WP อัตรา ๑๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ mancozeb ๘๐ เปอร์เซ็นต์ WP อัตรา ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร สลับกับ captan ๕๐ เปอร์เซ็นต์ WP อัตรา ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ทำให้อาการของโรคบนใบลดลง มีเปอร์เซ็นต์การเกิดโรคเท่ากับ ๕.๒๓

งานวิจัยที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ ได้แก่

๑. โครงการวิจัยและพัฒนากล้วยไม้สกุลหวายเพื่อการค้า ระยะที่ ๒ (๓ การทดลอง)

๒. โครงการวิจัยและพัฒนาชุดเครื่องมือตรวจสอบกล้วยไม้สกุลหวายตัดดอกหลังการลดความชื้นด้วยเครื่องลดความชื้นกล้วยไม้แบบอุโมงค์ลมเพื่อการส่งออก (๑ การทดลอง)

๓. โครงการวิจัยการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มปริมาณสารสำคัญทางสมุนไพรในกล้วยไม้ลูกผสมสกุลหวาย (๓ การทดลอง)

๔. ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเครื่องจักรกลเกษตรสำหรับการผลิตกล้วยไม้คุณภาพเพื่อการส่งออก (๔ การทดลอง)

สรุป

กล้วยไม้เป็นพืชที่ส่งออกเป็นอันดับหนึ่งในกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับของประเทศไทย มีมูลค่าการส่งออกมากเกือบ ๓,๐๐๐ ล้านบาท โดยมูลค่าการส่งออกที่ผ่านมามีเปลี่ยนแปลงไม่มากเมื่อเทียบกับอดีต เนื่องจากมีตลาดหลักในการจำหน่ายเพียง ๕ ตลาด ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เวียดนาม จีน และอิตาลี ไม่มีการสร้างตลาดใหม่เพื่อรองรับการผลิต นอกจากนี้ชนิด/พันธุ์กล้วยไม้ที่ส่งออกไม่มีความหลากหลายมากพอที่จะตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

ด้านการผลิต ปัญหาศัตรูพืชและต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น ปัญหาเรื่องคุณภาพของกล้วยไม้ และปัญหาแรงงานที่ต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าวเป็นหลัก ทำให้รายได้ของเกษตรกรลดลง แม้ว่าจะมีการพัฒนาเครื่องจักรกลเข้ามาทดแทนในบางขั้นตอน แต่มักจะไม่ทันตามความต้องการของเกษตรกร นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัด/ข้อกีดกันทางการค้าจากตลาดที่ส่งออก เช่น ปัญหาเพลี้ยไฟในกล้วยไม้ตัดดอก

ด้านพันธุ์กล้วยไม้ พบว่ากล้วยไม้สายพันธุ์ใหม่มักจะยังอยู่ในวงการเฉพาะกลุ่มเกษตรกร ด้านคุณภาพต้นพันธุ์มีความแปรปรวน บางพันธุ์ใช้เวลาในการขยายพันธุ์

แม้ว่าไทยจะมีประสิทธิภาพในการผลิตกล้วยไม้เพื่อการส่งออก และเป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้เมืองร้อนที่มีความสำคัญของโลก แต่ปัญหาดังกล่าวทำให้ศักยภาพการผลิตและการส่งออกของไทยลดลง จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน

